

Шляхами
пам'яті

Міністерство культури і туризму України
Одеська державна наукова бібліотека імені М. Горького

Шляхами пам'яті

**Антологія поетичних творів,
присвячених пам'яті митців
Розстріляного Відродження**

Упорядник
Ганна Єфімова

Одеса
2011

Священний обов'язок

Для кожного народу збереження пам'яті про своїх пращурів — священний обов'язок: адже через пам'ять нащадків забезпечується тяглість поколінь, що, в свою чергу, формує духовний потенціал нації, акумулює риси, які складають її ментальність. Від батька до сина, від діда до онука, від матері до дітей через мову, звичаї, характер, поведінку пізнаємо ми історичну самобутність, традиції свого народу. Перервати цей зв'язок, порушити його — це все рівно, що вийняти ланку з єдиного ланцюжка: немає єдності, міцності, наступності, спадковості. Ще недавно, в комуністичному минулому, чимало ланок вилучали з процесу історичного розвитку нашого народу, адже хотіли не лише приховати правду, а на угоду власній утопічній ідеології витворити неприродні, алогічні системи, моделі, структури, стереотипи, а врешті й людину. "Радянській народ" — спільнота, позбавлена етнічних, мовних, психологічних, історичних коренів; своєрідний "манкурт без роду й племені", яким добре керувати, бо в нього немає синівського обов'язку ні до своєї родини, ні до свого народу.

Та все даремно, адже як писав великий Т. Шевченко:

Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.
І неситий не виоре
На дні моря поле
І не скує душі живої
І слова живого.

Поетичне слово, яке неможливо закути в кайдани, розстріляти, знищити, донесло сучасникові трагізм долі багатьох українських літераторів, які творили у 1920—1930-х рр.

Антологія "Шляхами пам'яті", що пропонується українському читачеві, — це поетична книга пам'яті про ті незвичайні, трагічні часи, коли на розквітлу, забуялу пишним цвітом українську поезію, що нарешті вирвалася з-під валуєвських циркулярів та емських указів, війнуло морозом сталінських репресій. Й чудові молоді пагони, й сформовані дерева з розкішною кроною й міцним корінням — все в українській літературі, що було талановите, цікаве, непересічне, що не вкладалося в прокрустове ложе партійної ідеології і культури, було знищене. Тисячі, сотні тисяч людських талантів не розквітли, не зав'язалися, не дали плодів, на які були створені й покликані до життя.

Хвала упорядникам Антології, що з'єднали вервечку пам'яті, що зав'язали вузлики на довгу незабудь в сучасного українського читача.

*Голова Наукового товариства ім. Шевченка
Іноземний член НАН України, професор
Аркадій Жуковський*

*В.о. директора
Інституту енциклопедичних досліджень НАН України
кандидат філологічних наук
Микола Железняк*

м. Київ, 2008